

Ministerstwo Finansów

Ministerstwo Finansów
Departament Gwarancji i Poręczeń

Informacja dotycząca potencjalnych (niewymagalnych) zobowiązań i należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, według stanu na 30.06.2023 r.

Wstęp

Informacja dotyczy następujących gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa:

- poręczenia i gwarancje spłaty kredytów – art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2023 r. poz. 926),
- poręczenia i gwarancje wykonania zobowiązań wynikających z obligacji – art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne,
- gwarancje i poręczenia za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego – art. 39d ust. 2 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2483 z późn. zm.),
- gwarancje i poręczenia wypłat ze środków Krajowego Funduszu Drogowego wynikających z umowy o budowę i eksploatację albo wyłącznie eksploatację autostrady – art. 39j ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym,
- gwarancje i poręczenia za zobowiązania PLK S.A. z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji z przeznaczeniem na finansowanie prac przygotowawczych oraz zadań inwestycyjnych realizowanych z ramach programu wieloletniego zawierającego inwestycje obejmujące linie kolejowe zarządzane przez tę spółkę oraz wynikających z umów i porozumień międzynarodowych lub dotyczących linii kolejowych o znaczeniu wyłącznie obronnym lub państwowym a także dotyczących zakupu i modernizacji pojazdów kolejowych przeznaczonych do diagnostyki, utrzymania, naprawy lub budowy infrastruktury kolejowej oraz do prowadzenia działań ratowniczych lub budowy i modernizacji punktów zaplecza technicznego przeznaczonych do obsługi ww. pojazdów kolejowych – art. 38 ust. 10 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 602 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – art. 67 ust. 4 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem,

przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568 z późn. zm.),

- gwarancje za zobowiązania Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. wynikające z obligacji emitowanych na realizację programów rządowych dla mikro, małych, średnich i dużych firm oraz programu wsparcia dla Polskich Linii Lotniczych LOT S.A. – art. 21aa ust. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. z 2022 r. poz. 2183 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu Pomocy – art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania z tytułu obligacji lub kredytów – art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz. U. z 2022 r. poz. 202 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z wyemitowanych obligacji lub zaciągniętych kredytów/pożyczek na rzecz Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych – art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2022 r. poz. 2305 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania z tytułu kredytów lub limitów na akredytywy bankowe lub transakcje zabezpieczające – art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1967 z późn. zm.).

Zobowiązania

1. **Łączne potencjalne (niewymagalne) zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji na 30 czerwca 2023 r. wyniosły 447 824 474,5 tys. zł, w tym:**

- gwarancje krajowe 274 737 647,6 tys. zł,
- gwarancje zagraniczne 173 086 826,9 tys. zł,

z tego:

- a. kwota zobowiązań Skarbu Państwa wynikająca z udzielonych gwarancji na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach wyniosła: 116 467 396,5 tys. zł, w tym:
 - gwarancje i poręczenia krajowe 5 218 590,3 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 111 248 806,2 tys. zł,

- b. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji udzielonych za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 wyniosła: 197 929 298,2 tys. zł, w tym:
- gwarancje krajowe 174 109 553,3 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 23 819 744,9 tys. zł,
- c. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji za Polski Fundusz Rozwoju S.A. na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR, w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19, wyniosła: 77 097 754,0 tys. zł, w tym:
- gwarancje krajowe 74 429 004,0 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 2 668 750,0 tys. zł,
- d. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji zagranicznych za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Pomocy wyniosła: 11 949 441,1 tys. zł,
- e. kwota zobowiązań Skarbu Państwa wynikająca z udzielonych gwarancji krajowych na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu wyniosła: 5 000 000,0 tys. zł,
- f. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji zagranicznych za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych wyniosła: 23 400 084,7 tys. zł,
- g. kwota zobowiązań Skarbu Państwa wynikająca z udzielonych gwarancji krajowych za zobowiązania spółek węglowych udzielonych na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw wyniosła: 15 980 500,0 tys. zł.

2. W 2023 roku limit dla udzielanych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa został określony do wysokości **200 000 000,0 tys. zł¹**.

Do tego limitu nie wlicza się gwarancji Skarbu Państwa udzielonych na podstawie:

- art. 67 ust. 4 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw,
- art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,

¹ Art. 6 Ustawy budżetowej z dnia 15 grudnia 2022 r. na rok 2023 (Dz.U. z 2023 r. poz. 256).

- art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w zw. z sytuacją na rynku gazu,
 - art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny,
 - art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.
3. W II kwartale 2023 r. Skarb Państwa udzielił:
- 10 gwarancji emisji obligacji w łącznej wysokości **17 036 068,2 tys. zł** na rzecz obligatariuszy za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego zaciągnięte na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, w tym:
 - 9 gwarancji emisji obligacji krajowych w wysokości 6 867 588,2 tys. zł,
 - 1 gwarancję emisji obligacji zagranicznych w wysokości 10 168 480,0 tys. zł.
 - na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy Obywatelom Ukrainy 2 gwarancji zagranicznych emisji obligacji na rzecz obligatariuszy, za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach Funduszu Pomocy, w łącznej kwocie **5 589 675,0 tys. zł**.
4. W II kwartale 2023 roku Skarb Państwa nie udzielił gwarancji na podstawie ustaw:
- z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne,
 - z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu,
 - z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych,
 - z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.
5. Największe potencjalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń przedstawia tabela:

Grupa gwarancji	Kwota w tys. zł
• gwarancje udzielone za Bank Gospodarstwa Krajowego	318 423 519,3
w tym:	
- na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	197 929 298,2
- na wsparcie Krajowego Funduszu Drogowego	84 860 927,6

Grupa gwarancji	Kwota w tys. zł
- na zasilenie Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych	23 400 084,7
- na zasilenie Funduszu Pomocy – Ukraina	11 949 441,1
- pozostałe gwarancje (KFM, infrastruktura)	283 767,7
• gwarancje udzielone za Polski Fundusz Rozwoju S.A. na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19	77 097 754,0
• gwarancje udzielone za PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	17 937 525,3
• gwarancje udzielone za spółkę PGE S.A.	5 740 000,0
• gwarancje wypłat z Krajowego Funduszu Drogowego dla Gdańsk Transport Company S.A.	5 709 840,8
• gwarancje udzielone za spółkę PGE Paliwa sp. z o. o.	5 298 000,0
• gwarancje wypłat z Krajowego Funduszu Drogowego dla Autostrady Wielkopolskiej II S.A.	5 088 183,5
• gwarancje udzielone za PKN Orlen (b. PGNiG)	5 000 000,0
• gwarancje udzielone za spółkę Węglkokoks S.A.	4 942 500,0
• gwarancje udzielone za PKP Intercity S.A.	2 017 951,6
• gwarancja udzielona za Polską Agencję Żeglugi Powietrznej	520 200,0
• gwarancja udzielona za Szkołę Główną Handlową	49 000,0

Należności

1. Wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na 30.06.2023 r. wyniosły **29 252,0 tys. zł**, w tym:

- kwota wierzytelności głównej Skarbu Państwa: 4 694,4 tys. zł,
- kwota odsetek ustawowych za opóźnienie na 30.06.2023 r.: 24 557,6 tys. zł.

2. W ustawie budżetowej na rok 2023 Skarb Państwa nie zaplanował wydatków na spłatę poręczonych i gwarantowanych zobowiązań oraz na pokrycie kosztów w odniesieniu do postępowań sądowych i egzekucyjnych, związanych z udzielonymi poręczeniami i gwarancjami Skarbu państwa, z uwagi na niskie prawdopodobieństwo wystąpienia konieczności wydatkowania środków z powyższych tytułów.

Zasób majątkowy Skarbu Państwa

Zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa został utworzony² jako alternatywne, obok budżetu państwa, źródło spłat poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa zobowiązań.

Na zasób składają się akcje i udziały uzyskane w wyniku dochodzenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w imieniu Skarbu Państwa, wierzytelności z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji oraz akcje i udziały w spółkach, stanowiące własność Skarbu Państwa, wyodrębnione przez Radę Ministrów do 17 lipca 2009 r.

Na koniec II kwartału 2023 roku na zasobie majątkowym Skarbu Państwa, przeznaczonym na zaspokojenie roszczeń z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, znajdowały się **akcje i udziały** o łącznej wartości nominalnej **115 217,2 tys. zł.**

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych został utworzony³ w Banku Gospodarstwa Krajowego. Na rachunku tym gromadzone są przychody ze sprzedaży akcji i udziałów składających się na omawiany powyżej zasób majątkowy, odsetki z tytułu oprocentowania środków zgromadzonych na tym rachunku oraz opłaty prowizyjne od udzielonych poręczeń i gwarancji.

Środki z rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa mogą być przeznaczone na:

- wykonywanie zobowiązań z tytułu poręczeń lub gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- pokrycie kosztów dochodzenia wierzytelności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji,

² Na mocy art. 25 ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U. z 2023 r. poz. 926).

³ Na podstawie art. 30 ww. ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne.

- finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz zarządzanie długiem Skarbu Państwa pod warunkiem ich zwrotu na rachunek, w przypadku zaistnienia konieczności wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa, w wysokości i terminie umożliwiającym realizację zobowiązań Skarbu Państwa.

Na koniec II kwartału 2023 roku na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa zgromadzono środki w wysokości **1 363 846,4 tys. zł.** Zostały one w całości i na bieżąco wykorzystane na finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz zarządzanie długiem Skarbu Państwa.